

Gheorghe Pîrvu
coordonator

**ECONOMIA CONTEMPORANĂ
A ROMÂNIEI.**
Analize. Cercetări. Studii

**ROMANIA'S
CONTEMPORARY ECONOMY.**
Analyses. Researches. Studies

18

Gheorghe Pîrvu
coordonator

**ECONOMIA CONTEMPORANĂ
A ROMÂNIEI.**
Analize. Cercetări. Studii

**ROMANIA'S
CONTEMPORARY ECONOMY.**
Analyses. Researches. Studies

18

Editura UNIVERSITARIA
Craiova, 2017

Volumul **Economia contemporană a României, Analize. Cercetări. Studii** este editat de către Școala Doctorală în Științe Economice, domeniul **Economie**, din cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea din Craiova. Răspunderea pentru conținutul textelor revine autorilor.

COLEGIUL DE REDACȚIE

Prof.univ.dr. Gheorghe PÎRVU - Coordonator

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Ramona Costina PÎRVU

Universitatea din Craiova

Conf.univ.dr. Roxana Maria BĂDÂRCEA

Universitatea din Craiova

Copyright © 2018 Universitaria.

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Economia contemporană a României : analize, cercetări, studii =

Romania's contemporary economy : analyses, researches, studies. –

Craiova : Universitaria, 2006

vol.

ISBN 978-973-742-344-3

Vol. 18 / coord.: Gheorghe Pîrvu - 2017. - Conține bibliografie.

- ISBN 978-606-14-1332-4

I. Pîrvu, Gheorghe (coord.)

CUVÂNT ÎNAINTE

În etapa actuală, când procesul globalizării economiei mondiale aduce mutații esențiale în toate sferile de activitate, dar, mai cu seamă, în sfera economicului și a comerțului internațional, apar noi probleme de soluționat, a căror complexitate solicită cercetarea economică, în vederea găsirii de noi căi și mijloace, pentru satisfacerea actorilor implicați.

Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, iar, în cadrul acesteia, Școala Doctorală în Științe Economice, își aduce un aport important în promovarea ideilor economice prin cercetarea doctorală, ceea ce demonstrează implicarea directă a acesteia, care răspunde la problemele economice curente din țară și din străinătate.

Volumul de față, elaborat de către doctoranzii din domeniul Economie, abordează o paletă largă de probleme, între care menționăm: sistemul de piețe, echilibrul economic, concurența și competitivitatea, dezvoltarea durabilă, dezvoltarea umană, criza economică, libera circulație a forței de muncă, economia subterană, politicile UE, precum și problemele restructurării instituțiilor naționale și comunitare.

Acestea sunt doar câteva dintre domeniile de cercetare doctorală, la care se adaugă eforturile doctoranzilor, de a publica cărți și articole în limbi de circulație internațională, în reviste și la edituri recunoscute pe plan internațional, prin care se asigură valorificarea și promovarea rezultatelor cercetării derulate de către doctoranzi.

Volumul de față constituie o reușită, întrucât acesta ține de aspectele teoretice și practice ale cercetărilor economice prin doctorat și, mai mult, implică doctoranzii în activități de cercetare, ceea ce le permite să-și pună în valoare creativitatea, să evidențieze impactul noului în cercetare și obținerea de performanțe.

Prof.univ.dr. Gheorghe Pîrvu

OBIECTIVELE POLITICII DE DEZVOLTARE REGIONALĂ: EVOLUȚIE ȘI TENDINȚE

Drd. Mihaela SAS (LUPĂNCESCU)
Școala Doctorală de Științe Economice
FEAA, Universitatea din Craiova

***Rezumat.** Obiectivele politicii de dezvoltare regională pot fi privite atât din perspectiva Uniunii Europene, privită ca o uniune de entități naționale, dar și din punctul de vedere al fiecărui stat membru în parte, prezentând în timp o tendință de combinare a obiectivelor de ordin regional cu cele structurale, în scopul susținerii și promovării competitivității regionale și naționale.*

Începând cu anii '70, politica de dezvoltare regională a Uniunii Europene a cunoscut transformări profunde, atât din punct de vedere al obiectivelor, cât și al instrumentelor utilizate. Urmărind, inițial, reducerea dezechilibrelor teritorial-spațiale, în prezent, această politică și-a accentuat importanța în cadrul sistemului de politici comunitare, fiind, alături de uniunea economică, monetară și politică, una din cele mai importante politici.

În ultimii zece ani, politica de dezvoltare regională a Uniunii Europene a cunoscut câteva modificări substanțiale. Astfel, putem spune că există un fenomen de concentrare a acesteia, prin reducerea numărului de obiective prioritare propuse.

În termeni economici, obiectivele politicilor regionale fac obiectul a două tipuri de scopuri:

- *eficiență națională agregată ce implică o alocare mai eficientă a resurselor regionale pentru maximizarea profitului național net;*
- *echitate interregională ce presupune o distribuție egală în spațiu a veniturilor, șomajului sau infrastructurii.*

Cele mai multe țări implementează politici regionale care includ deopotrivă obiective ce vizează echitatea (echilibru regional) și eficiența (creștere și competitivitate). Echitatea regională stă la baza politicii regionale din multe țări. Unele țări au o obligație constituțională față de echilibrul teritorial (exemplu: Spania, Germania, Italia).

Tot mai multă atenție se dă acum creșterii și competitivității, deși un număr de țări pun accent pe legătura dintre creșterea regională și echilibrul teritorial, și văd aceste două obiective ale politicii ca fiind strâns legate și consolidate între ele.

Cuvinte cheie: *resurse, dezvoltare, obiective, politică regională*

1. Evoluția obiectivelor politicii regionale

Obiectivele politicilor regionale erau, în mod frecvent, un amalgam de obiective. Experiența olandeză și britanică furnizează exemple utile în acest sens. De exemplu, obiectivele pe termen lung ale politicii regionale olandeze priveau reducerea diferențelor între regiuni și creșterea contribuției fiecărei regiuni la prosperitatea națională. În timpul anilor '80, politica regională în Marea Britanie avea o multitudine de obiective: regiunile erau nevoite ca, în cele din urmă, să obțină o creștere prin ele însele, veniturile regionale și ratele șomajului trebuiau să aibă un nivel acceptabil, pierderile din migrație să nu fie substanțiale și ratele șomajului regional să nu difere foarte mult.

Obiectivele politicii regionale nu au fost totdeauna clar definite și cuantificabile, imprecizie care deriva din înlocuirea eficienței cu echitatea, din mixul de obiective economice și sociale și din dimensiunea politică a dezvoltării regionale. Din aceste considerente, terminologia folosită în formularea politicii era deschisă unor interpretări dintre cele mai variate. Pe parcurs ce politicile deveneau tot mai complexe, contextul teoretic al politicii regionale ridică noi provocări, stabilitatea scopurilor și a obiectivelor devenind și ea tot mai complexă.

Reflectând schimbările majore în contextul acestor politici, obiectivele politicii regionale s-au modificat în decursul timpului. Pentru multe state, se putea identifica o tendință pe termen lung de a prioritiza echitatea în condițiile creșterii economice și eficienței în perioade de recesiune și stagnare. Politicile au apărut în majoritatea țărilor, în anii '50-60 pentru a contracara decalajele din zonele industriale, rurale, de munte sau de graniță. Obiectivele politicilor erau create în termeni de reducere a discrepanțelor în teritoriu legate de creștere economică, infrastructură și șomaj. În multe din țările vest-europene, ultimii 15-20 ani au fost un punct de cotitură în stabilitatea obiectivelor politicilor regionale, care vizau în principal optimizarea contribuției resurselor regionale la creșterea economică, prin promovarea competitivității și reducerea șomajului (Bachtler J., Yuill D., 2001).

La început, noile obiective au fost asimilate ca fiind un feed-back la procesul limitat de adaptare structurală ce se desfășura în vechile regiuni industrializate. Faptul că politica regională trebuia să înglobeze o dinamică clară, care să răspundă cerinței continue pentru restructurarea locală și regională, pentru creșterea competitivității și a productivității, pentru inovare și internaționalizare era arhircunoscut. Aceste aspecte caracterizau mai cu seamă țările mai mici ale UE15, în care diferențele regionale erau relativ reduse (Austria, Danemarca, Olanda) și pentru care competitivitatea internațională a economiei naționale a constituit o preocupare prioritară, subordonând egalizarea regională necesității de creștere economică și de

eficiență. Interesul predominant pentru eficiență macroeconomică era întâlnit, în diferite perioade de timp, și la unele dintre cele mai mari state ale UE15, cum ar fi Marea Britanie și Franța, care au cunoscut în ultimii 20 de ani rate ridicate ale șomajului la nivel național și care au mari zone care se confruntă cu declin industrial și probleme sociale (Bache I., 1998).

De asemenea, dorința de echitate a politicilor regionale nu a fost eliminată, ea constituind un obiectiv prioritar încă în țările nordice. Finlanda urmărea trei obiective principale ale politicii, respectiv, dezvoltarea regională echilibrată, dezvoltare independentă în cadrul regiunilor și crearea de locuri de muncă, în timp ce crearea de regiuni care să fie “egale din punct de vedere economic, ecologic, industrial și social” era obiectivul prioritar în Suedia (Hannu T., 2005).

În ceea ce privește politica regională a țărilor din Europa continentală, cadrul legal cu privire la dezvoltarea regională adoptat în 1995 în Franța prevedea că, în cadrul unei finalități reprezentate de solidaritatea și unitatea națională, obiectivele dezvoltării regionale erau: asigurarea de oportunități egale pe tot cuprinsul țării, crearea condițiilor pentru accesul egal la “cunoaștere” și obținerea unei dezvoltări echilibrate la nivel național. În cazul Germaniei, “egalizarea condițiilor de muncă și viață” era prevăzută în Legea de bază a Republicii Federale, continuând să se pledeze pentru reducerea disparităților interregionale în relație cu generarea de venituri și oportunități de angajare (Puga, D., 2008).

Privind spre viitor, se putea observa o reconfigurare a relației echitate-eficiență, lucru ce s-ar putea argumenta prin faptul că ultimii 20 de ani au fost o parte a tranziției spre un nou model de politică regională ale cărei obiective combină dezvoltări regionale și structurale, făcând legătura între promovarea competitivității naționale și regionale (schimbări tehnologice, inovare, creșterea pregătirii, adaptarea firmelor mici, crearea de rețele, etc.) și inegalitățile în spațiu la nivelul puterii de dezvoltare (Hurjui M.C., 2015).

Toate regiunile Uniunii Europene folosesc aceleași politici regionale, dar diversitatea acestora și diversitatea problemelor specifice lor au dus la o varietate de forme, de instrumente de implementare și de obiective propuse și vizate de fiecare regiune sau țară membră a Uniunii (Davies, 2006). Dacă la începutul dezvoltării politicilor regionale obiectivul principal era de a ajuta regiunile mai puțin dezvoltate, în timp, unele autorități naționale sau regionale au utilizat politici regionale pentru a concentra resursele și capitalul uman în regiunile cu potențial mai mare de creștere economică sau pentru a păstra specificul socioeconomic al unor regiuni care aveau caracteristici particulare în raport cu majoritatea celorlalte regiuni ale Uniunii Europene. În același timp, „ajutorarea” regiunilor mai puțin dezvoltate a îmbrăcat o varietate de forme: dezvoltarea infrastructurii, încurajarea inițiativei private și a

parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat, încurajarea cererii și producției locale, încurajarea activităților economice aflate în strânsă legătură cu resursele regiunii, facilitarea accesului la piețele externe regiunii, încurajarea exporturilor, îmbunătățirea calității vieții (în zonele puțin poluate), crearea de capital uman și social în regiune, crearea de rețele pentru distribuția cunoașterii și a inovației etc.

Tabel nr. 1

Obiective ale politicilor regionale, pe țări membre ale Uniunii Europene

	Creștere economică la nivel național	Condiții egale de viață	Creștere economică echilibrată teritorial	Creștere economică regională
Toate regiunile	Suedia, Finlanda, Franța, Austria, Olanda, Irlanda, Marea Britanie, Portugalia, Polonia	Suedia, Finlanda	Franța, Irlanda, Suedia, Finlanda	Austria, Portugalia, Polonia, Franța, Marea Britanie
Regiunile mai puțin dezvoltate structural		Suedia, Finlanda	Germania, Spania, Italia	Germania, Spania, Italia

Sursa: Bakk M., Benedek J., Politici regionale în România, Iași, Ed. Polirom, 2010

Unele țări au urmărit cu prioritate anumite obiective mult mai puțin clare și au abordat o mai mare varietate de obiective posibile. Spre exemplu, Italia și Germania au urmărit cu prioritate să sprijine regiunile mai puțin dezvoltate din Mezzogiorno, respectiv Neue Lander (Mellord și Copperthwaite, 1990; Reiner, 1999); Suedia și Finlanda au urmărit în special să asigure o bună calitate a vieții în regiunile puțin populate din nord, cu condiții climatice specifice; Olanda și Marea Britanie au urmărit cu prioritate ca toate regiunile lor să contribuie la creșterea economică la nivel național (Davies, 2006). Majoritatea țărilor din Estul Europei au avut obiective mai puțin clare atunci când au pus în practică politici regionale. Tabelul de mai jos oferă o imagine asupra deosebirilor dintre țările membre ale Uniunii Europene care au reușit să aibă obiective clare pentru politicile lor regionale.

Variatele instrumente de implementare a politicilor regionale în Uniunea Europeană au fost aplicate diferit de țările membre, în funcție de obiectivele urmărite și de varietatea caracteristicilor regiunilor (Davies,